

Nro. 20.

**A' FEIS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.**

Indult Bétsből. Kedden September 8-ik napján
1807-ik éftendőben.

B é t s.

Ezen város vidéken negy irtództató tűz gyulladások voltak, mellyek a' felettebb való szárazság, és a' tűzoltó eszközöknek szűk voltak miatt igen hamar ki terjedtek, és felette sok kárt okoztak. Ezek a' szerentsétlen helységek Manswörth, a' Leitha folyó viz mellett fekvő Bruck, Fischament és Summerein, az elsőben 40 háznál több, a' másodikban 80 ház 4 gabonával telyes tőrrel együtt, és a' Gr. Harrach nagy Fabrikája is porrá égtenek. Ennek az utólsónak 60000 forintra tétetik a' kára. Az ezen tűzgyulladás által meg károsított szegény lakosoknak felsegitések-

re, az ide való nagy kereskedő Tarsaságnak tagjai nagy summából álló segedelmet gyűjtöttek öfve magok közt.

A' Pétersburgi Csász. udvarnak nem régiben ide jött követje herczeg Kurakin, herczeg Stahrenbergnek Minoriták piatzán lévő palotáját, annak Erlau nevű nyári kastelyával együtt választotta magának lakhelyül, mellyért 20000 forintot fog fizetni esztendőnként.

Még itten is sok halvélekedésű szülék tállatnak olyanak, a' kik három négy hetes kisdedeikbe a' tehén himlőt bé óltatni nem bátorkodván, azon meg betsülhetetlen eszközzel való élest 3. 4. esztendőre halasztyák. Azonközben, vagy a' természetes himlő, vagy másféle ragadó nyavalya meg környékezevén magzattyaikat, vagy a' föld alá temetik, vagy ábrasztaikat meg otsmányitják, vagy másféle gyógyithatatlan nyavalyákat hagynak magok után. — Az illy halvélekedésű szüléknek jobb útra, leendő vezettetések végett, egy ide való nevezetes Orvos Doktor egy hirdetményt iktattatott bé a' Bécsi Udvari Diariumnak múlt szombaton költ 71-dik darabjába, melyben azt állattya, és helyesen is, hogy 3 vagy 4 hetes tftetsemő gyermekekbe is nagy haszonnal bé lehet a' tehén himlőt óltani, melynél fogva, nemcsak a' természetes himlőt, hanem más nyavalyákat is elkerülhetnek.

Magyar Ország.

Nagy méltóságú Gróf Balassa Ferencz Paula Cs. Kir. Kamarás, és belső titkos Tanácsos Ur Eő Excellentiája, a' Sz. István Rendjének Com-

menedátora Tek. Nógrád Vármegyében fekvő Kek-
kői uradalmában, a' múlt Augustus 28 ik napján,
életének 72-ik esztendejében; nem különben nagy
méltóságú Lossontzi Gyürky Istvan, Cs. Kir.
belső titkos Tanácsos Ur Eő Excellentiája, Tek.
Torontál Vármegyének Fő Ispánja, a' Septemvira-
lis törvényes Táblának egyik nagy érdemű tagja
Temesvárt a' múlt hólnapban, hasznos életének
zöldellő vénségében, mind ketten a' gutta ütés-
ben meg haláloztak.

Tek. Bihar Vármegyében N. Rajom-
ból Augustus 12-ik napján. Nagyon meg-
tsalta itten nagy helyen mindnyájunk' reménységét
a' tavasszal magát szépen mutató vetés. A' Juni-
usi gyakorta való essőzés épen virágjában érte
mind az őszi mind a' tavaszi buzákat, mellyből
a' következett, hogy sok szárákról félig, sokról
pedig egészen is le vervén a' virágot, üszöggé
vált (ha ugyan ezt lehet az üszög eredetének tar-
tani). Azonban a' melly szemek meg tellyesedtek
is, az esső után hirtelen rekkenő meleg érvén,
öket öfzve humorodtak, nem egészségesek; e' sze-
rént felé is üszög lévén az életnek, nehezen is
eresztvén tsak mi sem lesz belőlle, úgy hogy egy
alföldi nagy kereftből is allig lehet egy vékánit
ki venni. Próbáltak az esszonyok már sütni is
belőlle, de a' tésztája tsak széllyel szalad, vagy
le lapul, és minden munkája meg adása után is
szegény kenyér lesz belőlle. A' nagy szárazság és
rekkenő meleg már öt hete hogy tart, sok ember
hirtelen meg betegedett a' mezőben a' nagy meleg
miatt. Széna is kevés vólt ezen a' részzen, a' ten-
geri vagy kukuricza, a' melly szépen mutatta ma-

gát eleinte, egészen el sült. — A' marhák rakásonként betegesznek, hullanak is, és ha tovább is illy leszen az idő járása, ha szép essővel meg nem ásztattyák a' földet az egek, sem bőv sem jó szüretet reményleni nem lehet. Az élet árra Debreczenben most sem száll alább, a' múlt héten 5 sőt 6 vonás forinton is el ment egy kőből árpa. A' buzának köble 10. 11. 12 Von. forint.

Hadi Tudósítások.

Ugy gondolkozánk vala, 's velünk együtt úgy velededett vala az Olvasó Publicumnak nagyobb része is, hogy a' Tilsiji kettős békeffég után, tsupán békességes tudósításokat fogunk az Europai közönséges újság levelekben olvasni. Azonban ellenkezőképen van a' dolog. A' Frantziáknak, Dánusoknak, Amérikáusoknak, Nagy Brittanniával való villongások és ellenségeskedések elegendő matériát szolgáltatnak az újság Iróknak és Olvasoknak arra, hogy tovább is figyelmetesek legyenek e' világnak történeteire.

A' tudós világ előtt eléggé esmértes Francia Tudos Montesquieu azt mondja, hogy az erőtlenebb Statusok a' hatalmasabb Statusoknak egymás ellen való tusakodásaik által tartattnak meg; de hogy a' háború idején azoknak is engedni kell a' hatalmasabbaknak, 's gyakorta kéntelenek az idegen ügyért azokkal együtt hadakozni. Így történt a' dolog az úgy nevezett hét esztendei háborúban. Ennek ki ütése előtt Szakszonia mint erőtlen és a' két hadakozó felek közt fekvő Status igen nagy nyughatatlanságba esett a' miatt, mellyik részre lenne jobb hajlani? Egy

Szakszóniai minister így szóllott: Akármerre forditsam, úgymond szemeimet, minden felé veszedelmet szemlélek magam előtt. Néhai II. Fridrik Prusszia Királynál azt akarta eszközölni, hogy neutralitásban maradjon, az az, hogy sem az egyik, sem a' másik részre ne kellyen nékie hajlani; de a' nevezett Pr. Király hafznosabbnak találván magára nézve azt, hogy Szakszoniával ellenségesképen bánnyon, mint sem annak a' neutralitás mellett kedvezzen, annak kérését bé nem tellyesítette, következésképen nem a' maga Országát, hanem Szakszóniát tette a' hadakozásnak piatzává. Illyen állapotban volt Szakszonia a' most végződött Franczia és Prusszus háború előtt is. Ekkor is neutralis akart maradni; de a' Berlini Kir. udvar a' két Statusok közt volt szövetségre utasítván Szakszóniát, mint erőtlenebb Fejedelemségét a' háborúba keverte, 's az idegen ügy mellett hadakozni kényszerítette.

Hasonló környülállások közzé van most Dánia Ország helyheztesztetve. Tudva lévő dolog, hogy Dánia a' Balticum tenger mellett fekvő Országok közt leg nagyobb tengeri erővel bir. Ezt a' tengeri erőt mind az Anglusok mind a' Frantziák hafználni igyekeznek. A' Brittusok olly vélekedésben lévén, hogy az Orosz Birodalombeli kikötő helyek bé fognak az Anglus hajók előtt zároltatni; és hogy a' Dánusok a' Frantziákkal magokat öfzve kaptsolván Irlandiába ki szállani igyekeznek, azt kívánnyák, hogy vagy kaptsolják öfzve velek magokat, vagy adják által hajóseregeiket, hogy annál fogva sem az Oroszoknak sem

a' Frantziáknak ne legyen módjok és alkalmatos-
ságok az Angliának való ártásra.

De kétség kívül, a' mint az Ulmai közönsé-
ges újság leveleknek (Allgemeine Zeitung)
szerzője meg jegyzi, más mellesleg való feltéte-
lei is lehetnek abban Angliának. Nevezetessen,
hogy a' tengereken való uradalomban magát meg
erőssítesse az által, hogy minden tengeri erőt,
melly akadályára lehetne, le nyomjon, a' Dániai
hajokat egész hajó seregével együtt, akar legyen
arra' jussa akár ne legyen, öfzve kaptsolni igye-
kezik maga tengeri erejével; el akarja azt venni
azért, hogy annál fogva kevesebb tengeri hata-
lom legyen Európában; azt kívánja, hogy ma-
gán kívül semmi Európai Hatalmasságnak ne le-
gyen hadakozó hajóknak tartására módja.

Angliának ezen erőszakos tselekedete ellen
következő módon szóllanak a' Dániai officialis és
nem officialis újság levelek: Abban a' szempillan-
tatban, ú g y m o n d, mellyben a' Dánia és An-
glia közt való háború és ellenségeskedés el kez-
dődtek, nagy kívánsággal kívánja a' Publicum tud-
ni, mi szolgáltatott legyen arra okot, hogy a'
mi eddig tsendességben élt, békefféget szerető, és
N. Britanniával baratságos lábon állott hazánkat
olly hirtelen és reménytelenül meg támadta Anglia.
Bámulással és bosszusággal fogja Európa tapasztal-
ni, hogy ezen nem várt hadakozást semmi bara-
tságtalanság, semmi titkon és nyilván való villon-
gás meg nem előzték. Mindjárt a' Frantziák és
Oroszok közt kötött békeffég hírének Londonba
lett érkezése után el végeztetett, hogy a' Sund-
ba számos hadakozó hajókból álló expeditió kül-

dettetteffék. — Jackson Anglus követ Kielbe küldtetvén világossan ki mondotta, hogy mivel a' Londoni Kormányzék előre el látta, hogy Dánia a' N. Britannia ellen öfzve szövetkezett ellenségnek engedni kéntelenítettik, kéntelen volt azt megelőzni, és Dániának a' N. Britanniaival való szövetség és háború közt választatást engedni. A' vele való alliantziának és szives baratságnak zalogául hadókozó hajóinknak által adatattásokat kívánta. A' ki a' mi Kormányzékünk, és a' mi Korona örökös Herczegünk gondolkozása módját esmérí, könnyen képzelheti, minémű érzékenységgel vették és minémű hangal utasították azt el. Jackson Anglus minister ide lett jövele után azon feltételét íemét meg újította, és minekutána tagadásképen való választat vett volna arra, szabad el menetelre való levelet kívánt a' Fő Kormányzéküktől, melly ő néki meg adattatván az Anglus hajókra ment. Végtére midőn 12 órát engedett volna a' nevezett Anglus követ a' gondolkozásra, nagy bosszusággal akként felelt néki a' Korona herczeg, hogy nem 12 óra de 12 secunda sem szükséges a' maga meg határozására, egyszerűsmind parantsolatot adott az eránt a' hajóse-
regek vezérjeinek, hogy ha erőszakoskodni fog-
nának az Anglusok, inkább gyújtsák meg a' Dánjai hadakozó hajókat, mint sem azokat az ellenségnek által adják.

E' szerént, a' mint előre is gyanítani lehetett, az Augustus 15-ik napját követett éjjel, több ezer főből álló Anglus sereg, Koppenhágához 3 mértföldre, Webek mellett a' Sundból a' szárazra ki szállott, és közelebb közelebb marsiro-

zott a' fő városhoz. A' ki szállott seregek közt, mellyeknek 12 ezer főre megyen a' szárok, Skotusok is számosan vannak. A' fő hadi szállás Koppenhágához egy órára a' Fridrichsberg nevezetű Királyi nyári palotában vagyon. Tegnap (Augustus 17-ikén) a' lovas ártilléria, és a' lajvadász sereg az ellenség' nyughatatlankodtatására ki men-
vén öfzve tsaptak, es mind a' két részről egynehányan meg holtak és sebhe estek, nem kevesen el is fogattattak. A' Rügeni szigethől Koppenhága alá ment Anglus hajók közzül két hajót fogtak el a' Dánusok. Azon fő városnak kapui Aug. 18-ikán bé zárattattak. Friedrichsbergnél bé szantzollyák magokat az Anglusok, és erős battériákat készitnek. Koppenhága ba sok eleség gyűjtetett.

Egy 13-dik Augustusi Koppenhágai tudósítás ezeket foglallya magában: Már egészen külső városainkig ki jönnek az Anglusok portázni, mindenütt ki szórt hirdetményekben avval tsábittyák a' föld népét, hogy nem ellenségesképen jöttek ellenünk, hanem inkább azért, hogy minket védel nezzenek, és hogy hajóseregeinket bá'orságosabb helyre vigyék. A' mi városunk bástyain sok fegyveres nép vigyáz, tsak nem minden órában Anglus hadi foglyok hozattatnak hozzánk bé, a' réven keményen tüzelnek, az Anglus 3000 hadakozó hajókból álló nagy hajó sereg, a' tenger tsendeffége miatt három mértföldre van tőlünk távol, sok bombikat hánynak az Anglusok a' révben lévő hajóinkra, de mivel a' levegőben széllyel pattannak semmit sem árthatnak azoknak, A' Zelandiai szigetbe Augustus 16-ik napján

szállottak ki az Anglusok, a' kiknek még azon a' napon 11 ezer főből álló katonasággal ellenek mentén Generál Karstenski öld öket meg kerülte, és két tűz közzé szoritotta, lehetetlen, hogy a' verekedést el kerülhessék. A' Koppenhágai katonaságot 12 ezer emberből áll, Holzatziában, Slesvighan, Jutlandban, és a' Finni szigethen minden arra való ember fegyverhez nyúl. Ha a' nagy Belten által menni lehetne, 8 napok alatt száz ezer ember gyüllene öfzve Koppenhága alatt, de erős hajósereggel vigyáznak ott az Anglusok. A' mi most meg nem lehet, meg eshetik a' jövő télen.

A' mit minden okossan gondolkozó ember előre el láthatott, már bé tellyesedett. A' Stralsundi erősség a' benne volt 150 ágyúkkal Augustus 20-ik napján az ostromló Francziáknak meg hódolt, minekutánna mind maga a' Svéciai Király, mind az azon erősségben volt gyalog és lovás seregek az előtt való éjjel onnan nagytsendefféggel ki költöztek volna.

A' Stralsund előtt táborozó Francia és szövetséges armadiának fő hadi szállásán ki adattott Fr. bulletinben következőképen irattatik le ez a' dolog: Értésére adattván a' Svéciai Királynak, hogy Stralsundnak erőszakosan leendő meg vétetésére minden intézeteket meg tett, 's annak ágyúztatását Augustus 21-ik napjára határozta volna meg Fr. Marsal Brüne, azon városnak Comendansát, 's maga adjutánsát Peyront két deputatussal együtt a' Fr. táborba ki küldötte, oly feltétellel, hogy a' nevezett Marsallal a' vár feladattatására capitulatióra lépjen; de semmi jó vá-

laszt nem vehetvén a' Király, a' hadi kasszával és az ott őrizetben volt gyalog és lovas katonasággal onnan kiköltözött, 's a' fegyveres polgárokat bizta az őrizetet. Mellyet meg értvén a' nevezett Fr. Marsal, hogy minden rendeletlenséget el távoztathasson, és a' szorongatások közt volt lakosokat a' félelem alól fel szabadithassa, maga paripára ült, és Generál Reille tarsaságában a' városba bé ment, az útzakon, és a' házak előtt tsupportozó, 's a' dolognak kimenetelét bús szívvel 's reszketéssel váró népet édes szavaival meg vigasztalta, 's felelmeket örömmre változtatta által. Minekutánna a' városnak minden nevezetesebb pontjait meg szemlélte 's meg vizsgálta volna, a' város alatt lévő táborba vizsgálta ment, és még azon este elfoglaltatta azon erőfféget. Ilyen kimenetelek lön azoknak a' sok hadi készületeknek és költségeknek, a' mellyeket a' Fels. Svéciai Király ebben és az el múlt esztendőben a' Francziák ellen, és a' Svéciai Pomerániának meg tartása végett tette vala.

A' Berlieni Telegrafus nevezetű közönséges újság level is bizonyítja ennek az igen fontos erősségnek Frantziák által lett meg hódoltatását: Tegnap (Augustus 24-ik napján) egy hadi tífzt jött ide Brune Marsaltól avval az újsággal, hogy a' Fr. hadi seregeknek Augustus 20-ik napján, 6 órájában a' Stralsundi erőffég által adattatott.

Nagy Britannia.

Egy Londoni közönséges újság levél ily szöll: Kevés idő múlva a' Portugalliai kikötőhelyek is bé fognak a' mi hajóink előtt zárattatni; kevés

idő múlva egy kikötőhely sem lesz Euróában, a' mellybe azoknak szabad bé menetel engedődjék. E' szerént egész Európa ellenségünk lesz, 's egész Európa ellen kell minékünk hadat viselni, számos hajósereget kell készen tartanunk, és kikészítenünk; egyet a' Frantzia Ország kikötőhelyeknek, másikat Kadixnak és a' Gibraltári szoros tengernek bé zároltatásokra; harmadikat a' Sundnak elfoglaltatására; negyediket az északi Amerikánusoknak megzaboláztatásokra; ötödiket a' Fényes Portával leendő békeségnek ki tsafarására; hatodikat az Egyiptomban életben maradt hadi népünknek haza leendő hozattatására; hetediket Montevideonak hirtelünkbe való meg tartására; nyolczadikat a' Máltai szigetnek védelmezésére; kilentzediket a' napkeleti Indiai tengerekben zsákmányozó Frantzia hajóknak zabolán való tartatásokra; tizediket a' Texeli kikötőhelynek őrizet alá való vettetésére; a' tizenegyediket a' Sziciliai Királynénak őltalmazására; a' tizenkettediket az Orosz és Prussziai kikötő helyeknek bé rekesztetésekre. — Rövideden szólván, mi az egész világgal háborúságban vagyunk.

Egy más Londoni Zsurñalista következőképen okoskodik: „A' mint a' környűllállások mutatják, ellenünk több új Hatalmasságok támadtak fel. A' Frantzia és Orosz Birodalmak közt kötött utolsó békeffégnek sarkalatosabb tzičkelyeit Ministerjeink jól tudják, és Anglia haznaival ellenkezőknek tartják. — A' mi Pétevsburgban lakott leg nagyobb kereskedő házaink onnan haza jönni kéntelenítettnek. J a k s o n Ur, a' ki Augus-

tus első hetében Koppenhágába küldetett, de ott semmi kedvező választ nem nyert, onnan Pétersburgba fõg menni, de hihetõképen ott sem változtathatta meg az Orosz Birodalomnak jelenvaló alkotmányát. — Az északi Ámerikai szabad Statusokkal támadt villongást sem lehet békeféléges úton módon elintézni, az oda való nép felette meg keseredett Anglia ellen, minden kereskedõ hajóinkal való egyeffégét felbe szakasztotta, ott lévõ követünkkel Erskine Urrál néhány oda való tisztviselõk illetlenül bántak s. a. t.“

A' Praesidens (Jefferson) egy hirdetményt adott ki Julius 2-ik napján, mely Európa szemei elõtt annál inkább fog minékünk ártani, mivel igen mértékletes hangon és pennával van írva. Ennek fõ summája ebben áll, hogy azok a' hajós legények, a' kiket a' Leopard a' Chesapeake fregattal vissza kívánt és elisvett, az Ámerikai szabad Statusbeli polgárok voltak. A' mi hadakozó hajónak a' Leopardnak ezen tselekedetét olly gonoszságnak nevezi, mellyre sem semmi ok nem adatott, sem azt mentegezni nem lehet. A' Congressus gyüllését a' jövõ October 26-ik napjára hivatta öfzve, mellynek hire 's meg egvezése nélkül sem a' mi hajóinkat le nem árestalhattya, sem háborút ellenünk nem indithat. Azonközben Erskine ministerünk és Douglas hajós Kapitányunk Washingtonba mentenek, és Jefferson is bizonyos irásokat küldött ministereinknek, a' kik elõbb választ fognak azokra adni, mint sem a' Congressus öfzve gyüllene

Azonban nagy hadi készületek tétettetnek Amérikában, az oda való kikötőhelyek meg erősítetnek, 50 ágyuzó hajók fegyverkeztettetnek fel, száz ezer főből álló tartománybéli katonaság állott ki és gyakoroltatik fegyverben, nagyon mérgelődnek az Amérikai lakosok az Anglusok ellen, a' kiket sokféleképen ingerlenek az oda való közönséges újság levelek s. a, t.

Ma, így szólnak a' 12-ik Augustusi Londoni közönséges levelek, véletlenül, és meg nem határozott időre el o'fzlatta a' Parlamentumot a' Király. A' Lord Cancellarius által a' következő tárgyakat közlőtte a' nemzeti képviselőkkel, hogy felette fájlallya a' száraz Európán viselt háborúnak szeréntsétlen végződését. Francia Országának nagy hatalma, bé folyása, és világos feltétele egyenesen oda tze'loznak, hogy az el foglaltatott Országoknak erejek által Nagy Britanniát öfzve rontsa. — Eő Kir. Felsege mindazáltal reményli, hogy a' derék és hiv Brittusok meg nem fogják magokat rettentetni. A' meg gyözzettett nehézségeknek és veszedelmeknek eleven emlékezete bátorságot és álhatatosságot fog az ő szivekbe önteni. Eő Királyi Felsege mindenkor figyelmezní fog az olly feltételekre, a' mellyek által hafznos, bátorságos és ditsőfféges békességet eszközzeni lehet; de a' Parlamentumnak és nemzetnek álhatatosságában bizakodván, mindenkor oly eszközölhöz fog nyúlni, a' mellyek a' törvénytelen kivánságoknak, és az ellenséges öfzve szövetkezéseknek héjába való tétélekre szükségesek lesznek s. a 1.

Elegyes Dolgok.

Franciaia Ofztályos Generális Savary a' Fr. Császárnak Pétersburgban ment követje, és a' több követségébéli személyek, ott nagy betsületben tartatnak. — A' Tilsiti békeffég mindenütt nagy örömet gerjesztett az Orosz Birodalomban. — Lengyel Országban a' Thorni, vagy Thorunumi fenyves erdő a' felettébb való nagy melegség miatt meggyulladván, sok ezer fenyőfát meg emésztett, sőt ha 800 Frantzia katonak oda ki küldetvén a' tűz előtt állott fákat ki nem vagdalták és árkokat nem ástak volna, az egész erdő porrá's hamuvá változott volna. Az abból származott füst a' napot egészen meg homályosította, és mint valamelly égi háborúval tellyes felleg úgy állott azon város felett. — Jenner Angliai Orvos Doktornak 10000 font Sterlingből álló pensióját ismét tiz ezerrel szaporította meg az Angliai Parlamentum azon hafznos és megibetsülhetetlen találmányáért, melly szerént ő a' tehén himlővel való béoltás által tsak egy esztendőben is sok száz ezer gyermekeket ment meg a' háláltól — Illyenképen szegyenbe ejtettek azok, a' kik Jennernek jó hírét nevét irigyelvén, a' vaccinatióból származott ditsófféget másokra ruházni igyekeztenek. — Bécsi Orvos Doktor Gall valahol meg fordúlt, mindenütt nagy kedvefféget talált a' koponyáról és agyvelőről való tanításával. Most Bernában van, és ott is nagy betsületben tartatik. Onnan Pétersburgba utazni szándékozik. — Mesner úr, a' ki néhány esztendőkkel ennekelötte a' magnetismus által nagy nevet és sok pénzt szerzett

magának, most Helvétziának Frauenfeld nevű városában privatisal, és a' maga keresményéből tsendesen él keveset ügyelvén a' maga már módiból ki esett talalmányára. — A' nem régiben Romában meg halálozott York Kardinál, néhai II. Jakab Anglus Királynak utolsó maradéka, minden keresményét, 's avval együtt az Angliai koronához való jussait a' Szardiniai Királynak hagyta testamentomban. — Koppenhágában egy gyanús személy fogattatott el, a' ki az oda való puskaporos tornyót fel akarta gyújtani. Szoros kérdőre vonattatván mind gonosz szándékát, mind hazaját, mind pedig azt, a' kitől küldettetett és bérbe fogadtatott, ki vallotta. Most már olly alföldi palotában ül, a' hova a' nap sugárai nem férkezhetnék. — Azok a' Hálai Vniversitásbéli Professorok, a' kik a' Pruffziai szolgálatban továbbis megmaradni akarnak, az Oderai Frankofurti és Königsbergi vagy Regiomontumi Vniversitásokban fognak Tanítóknak fel vétetődni. A' Hálai Vniversitás azon okból, hogy az oda való tanuló ifjúság a' Jénai ütközöt alkalmatosságával a' Frantziák ellen fegyvert fogott, el fog töröltetni.

Harmadszori Hiradás.

Szent Lőrinczen T. N. Tólna Vármegyében, a' közjönak 's a' szép tudományoknak terjesztése, különösen pedig a' Magyar nyelvnek az Oskolákban leendő előmozdítása végett, Fő Tisztelendő Nemes és Nemzetes Nagy István Urnak, a' Dunán túl lévő Augustana Vallást Tartók' nagy érdemű Superintendensének 's a' T. N. Tólna Vármegye' hites Tábla Birájának, nem különben a'

Sz. Lőrinczi Evangélika Gyülekezet buzgó lelki Tanítójának kegyes védje alatt a' Titt. Tólna Vármegyehéli Augustana Vallást tartó T. T. Senioratus egy Deák-Magyar Oskolát állított fel, melyben a' tudományok a' fel tett planum szerént Rhetorikáig bé foglalva fognak taníttatni. Ezen köz hasonra tzelző tudományos Intézetet Nagy Mélt. Gróf Aponyi Ur ő Excellentiája Vármegyénk' szeretett Fő Ispánnya szívelvén, méltóztatott kegyeffen fundust rendelni, és ajándékozni az épülethez, mellyet már a' maga költségén fel is állítván a' Sz. Lőrinczi buzgó Gyülekezet, esztendeje hogy taníttatnak benne az alsóbb Classisokban előforduló tudományok. Meg gondolván azt, hogy a' Dunántúl lévő Kerületben majd egy Ekklezsiánk sints, melly az ő népessége, pallérozódása, 's nagvobb ki terjedése mellett szebb, tisztább Magyarsággal élne, mint az említett Sz. Lőrinczi Gyülekezet; hogy itt a' deák nyelv mellett a' tiszta magyarságban is előmeneteleffen gyarapodhat az Ifjuság nem tsak az Oskolában, hanem szállásain is; hogy végre a' taníttatás, és élet' módjaseb oly költséges ezen helységben mint más városban; nints a' mi letartóztassa és elrettentse a' gyermekeiket taníttatni kívánó szüléket azoknak ide leendő küldésektől. A' tanítás a' más Oskolákba bé vett szokás szerént a' jövő Sz. Mihály havának elején fog ismét kezdődni. Mostani Rectora és Professora ezen tudományos intézetnek T. T. Barla Mihály Ur, kí a' Jénai Universitásban végezte tanulását, és a' Jénai Mineralogica és Sopronyi N. Magyar Társaságoknak tagja.

D. D. S.